Samling af Afgørelser

KENDELSE AFSAGT AF DOMSTOLENS PRÆSIDENT

16. juli 2020*

»Appel – intervention – statutten for Den Europæiske Unions Domstol – artikel 40 – berettiget interesse i afgørelsen af tvisten«

I sag C-883/19 P,

angående en appel i henhold til artikel 56 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol iværksat den 3. december 2019,

HSBC Holdings plc, London (Det Forenede Kongerige),

HSBC Bank plc, London,

HSBC Frankrig, Paris (Frankrig),

repræsenteret ved K. Bacon, QC, barrister D. Bailey, solicitor M. Simpson og avocats C. Angeli og M. Giner,

appellanter

den anden part i sagen:

Europa-Kommissionen ved P. Berghe, M. Farley og F. van Schaik, som befuldmægtigede,

sagsøgt i første instans

har

DOMSTOLENS PRÆSIDENT,

under henvisning til forslaget fra den refererende dommer, K. Jürimäe,

og efter at have hørt generaladvokat M. Bobek,

afsagt følgende

Kendelse

1 HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc og HSBC France (herefter samlet » HSBC-selskaberne«) har med deres appel nedlagt påstand om, at dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 24. september 2019, HSBC Holdings m.fl. mod Kommissionen (T-105/17, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2019:675),

* Processprog: engelsk.

hvorved Retten annullerede artikel 2, litra b), i Kommissionens afgørelse C(2016) 8530 final af 7. december 2016 om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og artikel 53 i EØS-aftalen (sag AT.39914 – Euro Interest Rate Derivatives) (herefter »den omtvistede afgørelse«) og i øvrigt frifandt Kommissionen, annulleres.

2 Ved dokument indleveret til Domstolens Justitskontor den 20. marts 2020 har JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association, og J.P. Morgan Services LLP (herefter samlet »JPMC-selskaberne«) på grundlag af artikel 40, andet afsnit, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol fremsat anmodning om intervention i sagen til støtte for HSBC's påstande.

3 Ved dokumenter indleveret til Domstolens Justitskontor henholdsvis den 22. og den 30. april 2020 har Europa-Kommissionen og HSBC-selskaberne fremsat deres skriftlige bemærkninger til denne anmodning. Ved dokument indleveret til Domstolens Justitskontor den 18. maj 2020, inden udløbet af fristen for fremsættelse af bemærkninger, har HSBC-selskaberne suppleret deres oprindelige bemærkninger på baggrund af kendelse afsagt af Domstolens præsident den 30. april 2020, Kommissionen mod HSBC Holdings m.fl. (C-806/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:364), og under hensyn til disse omstændigheder blev dette dokument tilført sagsakterne.

Anmodningen om intervention

4 JPMC-selskaberne har til støtte for deres anmodning hovedsageligt anført, at de har iværksat appel, registreret ved Rettens Justitskontor med sagsnr. T-106/17, til prøvelse af den omtvistede afgørelse, som de ligeledes er adressater for, og at denne appel vedrører den samme problematik som den foreliggende appel. De har anført, at Retten på grundlag af artikel 69, stk. 1, litra b), i dens procesreglement har besluttet at udsætte denne sag på Domstolens dom vedrørende den foreliggende appel. Det fremgår klart af sidstnævnte afgørelse, at sag T-106/17 er blevet udsat, fordi der er blevet fremsat anbringender svarende til de anbringender, der er blevet fremsat i sag T-105/17, og dermed i den foreliggende sag. At der er tale om ens anbringender, fremgår i øvrigt af den appellerede dom. Appellanterne har heraf udledt, at den dom, der vil blive afsagt i den foreliggende appelsag, vil have direkte betydning for udfaldet af deres eget annullationssøgsmål. Under disse omstændigheder har JPMC-selskaberne understreget, at det ville være uretfærdigt, at Domstolen udtaler sig om spørgsmål, der er afgørende for afgørelsen af deres sag, uden at de bliver hørt om disse spørgsmål.

5 JPMC-selskaberne er således af den opfattelse, at de har en direkte interesse i afgørelsen af tvisten som omhandlet i artikel 40, stk. 2, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol.

6 I denne henseende fremgår det af sidstnævnte bestemmelse, at fysiske eller juridiske personer kan indtræde i retstvister, der er indbragt for Unionens retsinstanser, undtagen i sager mellem medlemsstater, mellem Unionens institutioner eller mellem medlemsstater på den ene side og Unionens institutioner på den anden side, hvis de kan godtgøre, at de har en berettiget interesse i afgørelsen af nævnte tvist.

7 Det følger af Domstolens faste praksis, at begrebet »berettiget interesse i afgørelsen af en retstvist« som omhandlet i nævnte bestemmelse skal defineres i relation til selve genstanden for tvisten og forstås som en direkte og aktuel interesse i, hvorledes der træffes afgørelse om påstandene, og ikke en interesse i forhold til de fremførte anbringender eller argumenter som sådan. Udtrykket »afgørelse af tvisten« henviser således til den ønskede endelige afgørelse, således som den fremgår af domskonklusionen i den afgørelse, hvorved sagens behandling afsluttes. Der er nærmere bestemt tale om en direkte og aktuel interesse i, at de påstande, der er nedlagt af den part, som ansøgeren om intervention ønsker at støtte, tages til følge (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 30.4.2020, Kommissionen mod HSBC Holdings m.fl., C-806/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:364, præmis 7 og den deri nævnte retspraksis).

8 Det skal i denne henseende bl.a. undersøges, om intervenienten berøres direkte af den anfægtede retsakt, og om intervenientens interesse i sagens afgørelse er godtgjort. Principielt kan en interesse i afgørelsen af tvisten kun anses for at være tilstrækkelig direkte, for så vidt som denne afgørelse kan ændre retsstillingen for den part, der anmoder om intervention (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 30.4.2020, Kommissionen mod HSBC Holdings m.fl., C-806/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:364, præmis 8 og den deri nævnte retspraksis).

9 Det skal også bemærkes, at det fremgår af Domstolens praksis, at en part, der i medfør af artikel 40 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol har fået tilladelse til at intervenere i en sag for Domstolen, ikke kan ændre sagens genstand, således som denne er afgrænset af hovedparternes påstande og anbringender. Det følger heraf, at alene de af en intervenients argumenter, som ligger inden for rammerne af disse påstande og anbringender, kan realitetsbehandles. Den interesse i en afgørelse af tvisten, som den part, der anmoder om intervention, måtte have, skal bedømmes under hensyntagen til især appelsagens genstand, således som den fremgår af hovedparternes påstande og de anbringender, der er fremført til støtte for disse påstande (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 30.4.2020, Kommissionen mod HSBC Holdings m.fl., C-806/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:364, præmis 9 og den deri nævnte retspraksis).

10 I den foreliggende sag fremgår det af den appellerede doms præmis 42, at HSBC-selskaberne i forbindelse med deres søgsmål ved Retten, som gav anledning til den appellerede dom, havde nedlagt påstand dels om annullation af den omtvistede afgørelses artikel 1 og artikel 2, litra b), dels om ændring af størrelsen af den bøde, som de var blevet pålagt ved denne artikel 2, litra b).

11 I den omtvistede afgørelses artikel 1 konstaterede Kommissionen, at de deri omhandlede selskaber, heriblandt JPMC-selskaberne og HSBC-selskaberne, havde overtrådt artikel 101 TEUF ved at deltage i en »samlet og vedvarende« overtrædelse, der bestod i »indgåelse af aftaler og/eller deltagelse i samordnede praksis med det formål at fordreje den normale prissætning inden for sektoren for eurodenominerede rentederivater«. I denne afgørelses artikel 2, litra b), pålagde Kommissionen HSBC-selskaberne en bøde in solidum på 33 606 000 EUR for den i denne artikel 1 omhandlede overtrædelse.

12 Retten forkastede i den omtvistede dom HSBC-selskabernes principale påstand om annullation af den omtvistede afgørelses artikel 1. Den tog derimod det tredje klagepunkt i første led af anbringendet om annullation af afgørelsens artikel 2, litra b), til følge og annullerede denne.

13 I denne forbindelse har HSBC-selskaberne ved deres appel nedlagt påstand dels om annullation af punkt 2 i den appellerede doms konklusion, hvorved Retten forkastede deres søgsmål for så vidt angik påstanden om annullation af den omtvistede afgørelses artikel 1, dels om annullation af afgørelsens artikel 1, litra b).

14 Det skal afgøres, om JPMC-selskaberne under disse omstændigheder i forbindelse med den foreliggende appel har en direkte og aktuel interesse i, at HSBC-selskabernes påstande tages til følge som omhandlet i den i denne kendelses præmis 7 nævnte retspraksis.

15 Det skal i denne henseende bemærkes, at den foreliggende appel nærmere bestemt vedrører lovligheden af Rettens bedømmelse af de grunde, der lå til grund for den omtvistede afgørelses dispositive del, hvormed Kommissionen konstaterede en overtrædelse af artikel 101, stk. 1, TEUF. HSBC-selskaberne har i denne forbindelse gjort gældende, at Retten begik retlige fejl ved at forkaste deres annullationsanbringender om Kommissionens fejlagtige kvalificering af denne overtrædelse som en overtrædelse med konkurrencebegrænsende formål som omhandlet i artikel 101, stk. 1, TEUF, og som en samlet og vedvarende overtrædelse. Desuden er de af den opfattelse, at Retten begik en retlig fejl ved at forkaste deres annullationsanbringende om en tilsidesættelse af princippet om

uskyldsformodning og om god forvaltningsskik samt af retten til et forsvar, fordi denne afgørelse blev truffet efter en forligsafgørelse, hvori Kommissionen allerede havde taget stilling til HSBC-selskabernes deltagelse i den pågældende overtrædelse.

16 En sådan afgørelse skal ganske vist, selv om den er affattet og offentliggjort i form af én enkelt afgørelse, forstås som en samling af individuelle afgørelser, der i forhold til hver af de virksomheder, som er adressater herfor, fastslår den eller de overtrædelser, som lægges til grund over for virksomheden, og i givet fald pålægger den en bøde (dom af 15.10.2002, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P og C-254/99 P, EU:C:2002:582, præmis 100 og den deri nævnte retspraksis). Såfremt HSBC-selskabernes påstande i den foreliggende appelsag tages til følge, ophæver Domstolen således den appellerede dom, og såfremt den selv træffer endelig afgørelse i henhold til artikel 61, første afsnit, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, og hvis den finder søgsmålet i første instans begrundet, vil den ophæve den omtvistede afgørelses artikel 1, litra b), som kun finder anvendelse på disse selskaber.

17 Det må imidlertid fastslås, dels at JPMC-selskaberne i den foreliggende sag i deres egenskab af medadressater for den omtvistede afgørelse udgør en del af de selskaber, der anses for sammen med HSBC-selskaberne at have deltaget i den i denne afgørelses artikel 1 omhandlede overtrædelse. Dels, selv om nævnte afgørelses artikel 1, litra c), som JPMC-selskaberne har påstået annulleret i forbindelse med sag T-106/17, rent faktisk kun finder anvendelse på JPMC-selskaberne, er de ophævelsesgrunde, som de har gjort gældende vedrørende arten og eksistensen af den overtrædelse, der konstateres i samme afgørelse, analoge med de ophævelsesgrunde, som HSBC-selskaberne har gjort gældende. Uanset den i den forrige præmis anførte retspraksis er de afgørelser, hvormed henholdsvis HSBC-selskabernes og JPMC-selskabernes deltagelse i de samme »aftaler og/eller […] former for samordnet praksis« som omhandlet i artikel 101, stk. 1, TEUF, selv om de er særskilte, indbyrdes tæt forbundne eller endog indbyrdes afhængige.

18 Under disse omstændigheder og henset til den omstændighed, at HSBC-selskaberne med deres appel har bestridt eksistensen og selve arten af overtrædelsen af artikel 101, stk. 1, TEUF, vil den kommende dom i den foreliggende sag, uanset om Domstolen tager HSBC-selskabernes påstande til følge og ophæver den appellerede dom, eller om den forkaster de af disse selskaber fremførte appelanbringender, nødvendigvis have en direkte betydning for Rettens bedømmelse af den af JPMC-selskaberne anlagte sag, for så vidt som der med denne er nedlagt påstand om annullation af den omtvistede afgørelses artikel 1, litra c).

19 Med forbehold af vurderingen af de anbringender, der er fremført til støtte for denne appel, skal det således bemærkes, at Domstolen med den kommende dom i den foreliggende sag vil udtale sig endeligt om det retlige grundlag for de appelanbringender, som HSBC-selskaberne har fremført vedrørende Kommissionens konstatering af eksistensen og arten af den i den omtvistede afgørelses artikel 1 omhandlede overtrædelse, hvilke anbringenders indhold delvis svarer til indholdet af de anbringender, som JPMC-selskaberne har fremført i første instans i sag T-106/17.

20 Såfremt JPMC-selskaberne således ikke fik tilladelse til at intervenere i den foreliggende sag til støtte for de af HSBC-selskaberne fremsatte anbringender, ville de blive frataget muligheden for rent konkret at blive hørt om det retlige grundlag for deres anbringender, eftersom den kommende dom i den foreliggende sag sandsynligvis vil indeholde et svar, som kan være afgørende for Rettens bedømmelse af disse anbringenders rigtighed.

21 Under disse omstændigheder skal udtrykket »berettiget interesse i afgørelsen af tvisten« som omhandlet i artikel 40, andet afsnit, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, sammenholdt med artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), fortolkes således, at en anmodning om intervention som den, JPMC-selskaberne har fremsat, skal tages til følge.

22 Der skal i denne forbindelse mindes om, at princippet om processuel ligestilling, der udgør en integrerende del af det i chartrets artikel 47 fastsatte princip om en effektiv domstolsbeskyttelse af de rettigheder, som borgerne er tillagt ved EU-retten, for så vidt som princippet ligesom kontradiktionsprincippet følger af selve begrebet en retfærdig rettergang, indebærer en forpligtelse for en retsinstans til at give hver af parterne rimelig mulighed for at fremlægge sin sag under betingelser, der ikke stiller den pågældende i en situation, der er til dennes ugunst i forhold til modparten (jf. i denne retning dom af 2.12.2009, Kommissionen mod Irland m.fl., C-89/08 P, EU:C:2009:742, præmis 54, og af 16.10.2019, Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, præmis 61).

23 Det følger heraf, at der skal sondres mellem, om adressaterne for en afgørelse som den omtvistede afgørelse, der har anlagt sag i første instans, som er blevet udsat, fremsætter begæring om intervention i en tvist om selve eksistensen af en overtrædelse af artikel 101, stk. 1, TEUF, som de er udpeget som medophavsmænd til, eller om de fremsætter anmodning om intervention i en tvist, som udelukkende vedrører lovligheden eller størrelsen af den bøde, der er blevet pålagt en anden af medophavsmændene til denne overtrædelse.

24 I det førstnævnte tilfælde gør den omstændighed, at de parter, der har fremsat anmodning om intervention, er virksomheder, der er udpeget som deltagere i overtrædelsen af artikel 101, stk. 1, TEUF, det muligt for dem at godtgøre en direkte interesse i afgørelsen vedrørende de påstande, som en anden deltager i overtrædelsen har fremsat i forbindelse med en tvist, som har til formål at bestride eksistensen af nævnte overtrædelse, forudsat at de selv har anlagt annullationssøgsmål til prøvelse af afgørelsen om deres egen deltagelse i denne overtrædelse på grundlag af annullationsanbringender, der i det væsentlige er identiske med de anbringender, der er fremsat i forbindelse med nævnte tvist. Hvad derimod angår det andet tilfælde kan de parter, der har fremsat anmodning om intervention, kun godtgøre en indirekte interesse i afgørelsen af den tvist, som de ønsker at intervenere i, henset til den individuelle karakter af de bøder, der er pålagt i henhold til artikel 101, stk. 1, TEUF (jf. i denne retning kendelse afsagt af Domstolens præsident den 30.4.2020, Kommissionen mod HSBC Holdings m.fl., C-806/19 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2020:364, præmis 13 og den deri nævnte retspraksis).

25 I den foreliggende sag vedrører den foreliggende anmodning om intervention til forskel fra den anmodning, som JPMC-selskaberne fremsatte i sag C-806/19 P, Kommissionen mod HSBC Holdings m.fl., det første af disse tilfælde.

26 JPMC-selskaberne har således godtgjort en berettiget interesse i afgørelsen af tvisten som omhandlet i artikel 40, stk. 2, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol.

27 Det skal imidlertid fremhæves, at det fremgår af Domstolens praksis, der er nævnt i præmis 9 i den foreliggende kendelse, at en part, der har fået tilladelse til at intervenere, ikke kan ændre sagens genstand, således som denne er afgrænset af hovedparternes påstande og anbringender. Det følger heraf, at alene de af intervenientens argumenter, som ligger inden for rammerne af disse påstande og anbringender, kan realitetsbehandles.

28 Hvad angår JPMC-selskabernes processuelle rettigheder må det konstateres, at anmodningen om intervention er blevet fremsat inden for den frist på en måned, der er fastsat i procesreglementets artikel 190, stk. 2, således at JPMC-selskaberne principielt har ret til at modtage alle de sagsakter, der er forkyndt for parterne, som anført i procesreglementets artikel 131, stk. 4, som i henhold til procesreglementets artikel 190, stk. 1, finder anvendelse på appelsagen.

29 Under disse omstændigheder skal der fastsættes en kort frist for HSBC-selskaberne og Kommissionen til eventuelt at fremsætte en anmodning om fortrolig behandling af den foreliggende sags akter.

30 Det følger af de ovenstående betragtninger, at JPMC-selskaberne skal gives tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for HSBC-selskabernes påstande.

Sagsomkostninger

31 I henhold til procesreglementets artikel 137, stk. 1, der i henhold til procesreglementets artikel 184, stk. 1, finder anvendelse på appelsager, træffes der afgørelse om sagsomkostningerne ved den dom eller kendelse, hvormed sagens behandling afsluttes.

32 Da JPMC-selskabernes anmodning om intervention er blevet taget til følge, udsættes afgørelsen om sagsomkostningerne i tilknytning til deres intervention.

På grundlag af disse præmisser bestemmer Domstolens præsident:

1) JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association og J.P. Morgan Services LLP gives tilladelse til at intervenere i sag C-883/19 P til støtte for de af HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc og HSBC France fremsatte anbringender.

2) Med forbehold af punkt 3 sender justitssekretæren JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association og J.P. Morgan Services LLP en kopi af sagsakterne.

3) HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc og HSBC France samt Europa-Kommissionen indrømmes en kort frist til eventuelt at indgive anmodning om fortrolig behandling af den foreliggende sags akter i forhold til JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association og J.P. Morgan Services LLP.

4) JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association og J.P. Morgan Services LLP indrømmes en kort frist til skriftligt at redegøre for de anbringender, der fremsættes til støtte for deres påstande.

5) Afgørelsen om sagsomkostningerne udsættes.

Underskrifter